

انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد، شماره ۳۳۶

خونریزی پس از زایمان

تألیف:

فرزانه رشیدی فکاری

کارشناس ارشد مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

معصومه کردی

استادیار، عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

فهیمة رشیدی فکاری

کارشناس ارشد مامایی

سرشناسه:	رشیدی فکاری، فرزانه، ۱۳۶۶ -
عنوان و نام پدیدآور:	خونریزی پس از زایمان / تألیف فرزانه رشیدی فکاری، معصومه کردی، فهیمه رشیدی فکاری.
مشخصات نشر:	مشهد: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مشهد، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری:	۱۲۲ ص.: مصور.
فروست:	(انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد؛ شماره ۳۳۶).
شابک:	(ISBN: 978-600-369-002-8)
وضعیت فهرست نویسی:	فیا.
یادداشت:	کتابنامه.
موضوع:	خونریزی رحم.
موضوع:	خونریزی رحم -- درمان.
شناسه افزوده:	کردی، معصومه، ۱۳۴۰ -
شناسه افزوده:	رشیدی فکاری، فهیمه، ۱۳۵۹ -
شناسه افزوده:	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مشهد.
رده بندی کنگره:	۱۳۹۳ ر ۵ / ۷۱۱ RG
رده بندی دیویی:	۶۱۸ / ۱۷۲
شماره کتابخانه ملی:	۳۷۶۱۳۰

انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد، شماره ۳۳۶

خونریزی پس از زایمان

تألیف

فرزانه رشیدی فکاری - معصومه کردی - فهیمه رشیدی فکاری

وزیری، ۱۲۲ صفحه، ۳۲۰ نسخه، چاپ اول، زمستان ۱۳۹۳

امور قتی و چاپ: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد

بها: ۵۰۰۰۰ ریال

بسمه تعالی

انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد - به عنوان یک نهاد علمی - فرهنگی، چاپ و نشر، کتابهای مورد استفاده استادان و دانشجویان رشته‌های علوم پزشکی را از وظایف اساسی خود می‌داند و بر آن است تا با انتشار متون مربوط به علوم پزشکی، هم بر اعتبار و اعتلای آنها بیفزاید و هم موجبات دل‌گرمی و شوق و نشاط امر تحقیق را در پی‌جوییهای علمی فراهم آورد.

به یقین چاپ و نشر آثار معتبر علمی، امکان دستیابی اهل تحقیق را به منابع مختلف و گوناگون علمی مورد نیاز به بهترین صورتی میسر و ممکن خواهد ساخت و راه را برای تحقیقات بعدی هموار خواهد کرد.

باید گفته شود که گستردگی فعالیتهای مربوط به نشر، در قلمرو ناشران خصوصی، نه تنها از مسئولیت مراکز معتبر دانشگاهی، به کوشش در این زمینه‌ها با تکیه بر جنبه‌های علمی و فرهنگی موضوع نمی‌کاهد، بلکه به دلایل گوناگون، از جمله لزوم بررسیهای دقیق کارشناسی، ویرایشهای علمی و فنی، و نیز توجه حداکثر به توان مالی مخاطبان آثار، به‌ویژه دانشجویان، ایجاب می‌کند که دانشگاههای دولتی دامنۀ خدمات خود را با تکیه بر جنبه‌های کیفی، و گاه صرف‌نظر از بازده اقتصادی گسترش دهند.

مسئولان انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد، با اشتیاق و اخلاص تمام می‌خواهند تا جدیدترین آثار مربوط به دانشهای پزشکی را به بهترین شیوه فراهم آورند و بکوشند تا آثار منتشر شده با کیفیت مطلوب عرضه گردد. در عین حال انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مترصد دریافت نظرها و انتقادهای به‌جا و سازنده اهل نظر می‌باشد تا از این طریق بتواند بر کمال آثار منتشره خویش بیفزاید.

معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی مشهد با استعانت از الطاف خداوندی امیدوار است که نشر این اثر همانند دیگر آثار انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد با نظارت همه‌جانبه این معاونت، و با تکیه بر ابتکار و کوشش اعضا و کارشناسان دانش‌آموخته خویش و نیز ایجاد ارتباط محکم و پایدار با جامعه پزشکی و دانشجویان پژوهشگر، در جهت ارتقای کیفی و تنوع موضوعات مورد نیاز دانش‌پژوهان رشته‌های علوم پزشکی گامهای مؤثر بردارد تا مورد استفاده دانشجویان و مقبول طبع صاحب‌نظران و دانشگاهیان نکته‌بین قرار بگیرد.

انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد

به نام خالق مهربان

با وجود نقش پر اهمیت سلامت مادران در حیات و بقا، متأسفانه همچنان تعداد زیادی از آنها در طی فرآیند زایمان و بدنبال آن، جان خود را از دست می‌دهند، در صورتیکه بسیاری از این مرگ‌ها قابل پیشگیری هستند. از علل عمده مرگ و میر مادران در ایران خونریزی‌های حین زایمان و پس از آن می‌باشد.

در واقع خونریزی پس از زایمان از فوریت‌های پزشکی است که برخوردهای غیر حرفه‌ای، تعلل، عدم آشنایی با علائم، انجام اقدامات غیر ضروری یا اشتباه منجر به کشیده شدن مادران به کام مرگ می‌شود.

ماما اغلب اولین فردی است که با خونریزی پس از زایمان برخورد می‌کند، در این راستا ارتقای دانش و مهارت دانشجویان مامایی که ماماهاى آینده هستند، در زمینه آشنایی با این فوریت و چگونگی برخورد با آن در بالین از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در این کتاب سعی شده است نکات بالینی در مورد خونریزی پس از زایمان و نحوه اداره‌ی آن بیان شود. امید است گامی هر چند کوچک در ارتقاء سلامت مادران باشد.

به امید سلامتی روز افزون مادران ایران اسلامی

۷	مقدمه
۱۳	فصل اول: کلیاتی از خونریزی پس از زایمان
۱۴	تغییرات هماتولوژیک در بارداری و پس از زایمان
۱۵	تعریف خونریزی پس از زایمان
۱۵	اهمیت خونریزی پس از زایمان
۱۶	نقش ماما خونریزی پس از زایمان
۱۷	انواع طبقه بندی خونریزی پس از زایمان
۱۸	چالش های طبقه بندی خونریزی پس از زایمان
۱۹	فصل دوم: عوامل خطر و علل خونریزی پس از زایمان
۲۰	عوامل خطر خونریزی پس از زایمان
۲۱	علل زودرس خونریزی پس از زایمان
۲۲	مرحله سوم زایمان
۳۴	اداره ی مرحله سوم زایمان
۳۴	خونریزی ناشی از مرحله ی سوم طولانی
۳۹	چسبندگی غیرطبیعی جفت
۴۰	وارونگی رحم
۴۴	آتونی رحم
۴۹	صدمات و پارگی های دستگاه تناسلی
۵۳	اختلالات انعقادی
۵۴	هماتوم نفاسی
۵۷	علل دیررس خونریزی پس از زایمان
۶۱	فصل سوم: عوارض خونریزی پس از زایمان
۶۲	موربیدیت ناشی از خونریزی پس از زایمان
۶۳	شوک هیپوولمیک و اداره ی آن

۶۵	عوارض ترانسفوزیون
۷۱	فصل چهارم: اصول کلی مدیریت خونریزی پس از زایمان
۷۲	مدیریت خونریزی پس از زایمان
۷۴	پیشگیری از خونریزی پس از زایمان
۷۵	شیوه های موقتی کنترل خونریزی پس از زایمان
۷۶	اقدامات حمایتی کنترل خونریزی پس از زایمان
۷۶	پیگیری خونریزی پس از زایمان
۷۷	فصل پنجم: تخمین حجم خونریزی پس از زایمان
۷۸	تخمین بالینی حجم خونریزی پس از زایمان
۸۰	تخمین کمی حجم خونریزی پس از زایمان
۸۷	فصل ششم: گیاهان دارویی در خونریزی پس از زایمان
۹۱	پیوست ها
۹۲	سناریو
۹۵	جدول داروهای یوتروتنیک برای کنترل خونریزی بعد از زایمان
۹۶	جدول ارزیابی عوامل خطر مرتبط با خونریزی بعد از زایمان براساس CMQCC
۹۷	جدول اداره ی مراحل مختلف خونریزی بعد از زایمان براساس CMQCC
۹۹	نمونه ی فرم درخواستی خون
۱۰۰	جدول شرح وظایف افراد
۱۰۲	جدول راهنمایی برای گزارش نویسی در اداره ی خونریزی پس از زایمان
۱۱۶	نمونه سوال
۱۱۹	منابع